

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-
ПРАКТИЧНА
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦІЯ
«ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ,
НАУЦІ ТА ВИРОБНИЦТВІ»
ПРИСВЯЧЕНУ 100-РІЧЧЮ
ВІД ДНЯ ЗАСНУВАННЯ ВСП
«МУКАЧІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ НУБІП УКРАЇНИ**

**ВСП «МУКАЧІВСЬКИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НУБІП
УКРАЇНИ»**

**V INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL
ONLINE CONFERENCE
"INNOVATION IN EDUCATION,
SCIENCE AND PRODUCTION".
DEDICATED TO THE 100th
ANNIVERSARY OF THE
ESTABLISHMENT VSP OF
«MUKACHIV PROFESSIONAL
COLLEGE» NUBIP OF UKRAINE**

**САСКАЧЕВАНСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ, САСКАТУН,
КАНАДА**

24-26 листопада 2021 року

м. Київ

УДК 634.1.04 : 631.43

**ВПЛИВ АГРОЕКОЛОГІЧНИХ УМОВ НА ФОРМУВАННЯ ПІДЩЕП
ПОРОДНО-СОРТОВОГО СКЛАДУ ПЛОДОВИХ КУЛЬТУР В
ЗАКАРПАТТІ**

Матієга О.О., *кандидат с.-г. наук, викладач*
Орос А. *студентка III курсу ОС «Бакалавр»*
ВСП «Мукачівський фаховий коледж НУБІП України»

Закарпатська область являє собою своєрідний природній і економічний район України. Велика подовженість вегетаційного періоду (252 дні) і висока сума активних температур (2350 – 3725⁰С) в співвідношенні із зрошенням дозволяють вирощувати тут різноманітні сорти різних плодovих порід, в тому числі і деяких субтропічних.

Важливою умовою розвитку садівництва Закарпаття є її географічне розміщення – її захищеність від холодних північних вітрів Карпатами, своєрідними мікрокліматичними та ґрунтовими умовами, що зумовило розвиток садівництва в Закарпатській області, як галузі внутрішньо-обласного значення.

Довговічність, врожайність та якість вирощеної продукції головним чином залежить від ґрунтово-кліматичних умов, тому необхідно враховувати вимоги окремих порід і сортів до світла, тепла, вологи, родючості ґрунтів, місцеположення та висоти над рівнем моря. Одні і ті ж плодovі породи, сорти і підщепи в різних умовах ведуть себе по різному. Недостача або надлишок тих чи інших факторів зовнішнього середовища (світла, тепла, і ін.)

впливають на габітус крони, скороплідність, врожайність плодкових дерев і ряд інших господарсько-біологічних властивостей.

В Закарпатській області вирощуються всі основні породи плодкових культур і ягідних рослин – яблуня, груша, слива, вишня, черешня, абрикос, персик, грецький горіх, смородина, агрус, малина і ін. Відношення кожної породи до умов розвитку (клімату, ґрунту) різні. Так, наприклад, відомо, що черешня, абрикос і персик не переносять холоду і добре ростуть і плодоносять лише на півдні. Відомо також вимогливість цих порід до ґрунтів. Вони погано ростуть на вологих глинистих ґрунтах і добре на більш легких ґрунтах. Яблуня і груша ростуть у всіх районах України. Слива росте в більш холодних місцях і надає перевагу більш вологим ґрунтам. Ягідні культури менш вибагливі до умов розвитку, і ростуть всюди. Значно складніше складається ситуація по підборі сортового складу тої чи іншої породи. Різні сорти плодкових і ягідних культур висувають не однакові претензії до умов вирощування (клімату ґрунту, вологі, і ін.).

Закарпатська область ділиться на три плодкових зони: Низинна плодова зона, Передгірська та Гірська подові зони із своїми плодовими підзонами. Виходячи з цього, кожний регіон повинен мати свій асортимент плодкових порід, добре пристосованими до місцевих умов із господарсько - біологічною характеристикою сортів.

Аналогічні вимоги пред'являються і до підщеп, які повинні забезпечити деревам стійкість до негативних ґрунтово-кліматичних умов, не погіршуючи інших виробничих властивостей сорту.

В зв'язку з різноманітністю співвідношень факторів природного середовища в різних географічних зонах і районах, кількісні показники, що характеризують закономірності в системі «екологічні умови – плодова рослина», мають регіональний характер.

Тому на території, де спостерігаються сильні морози, або зимою випадає багато снігу, потрібно садити більш зимові сорти.

В місцях, де випадає недостатня кількість опадів, необхідно висаджувати більш посухостійкі сорти плодкових і ягідних культур.

На рівнинних пониженнях де морози на 2⁰-3⁰ сильніші, чим на підвищених (30-40м вище), менш морозостійкі культури - груша, слива, вишня – потрібно висаджувати на самих високих місцях рельєфу території.

Найкращими для садів у передгірній і гірській зоні є північно-східні, північно-західні та західні схили. Південні схили особливо несприятливі для інтенсивних сортів. Дерева груші найкраще ростуть на захищених схилах західної і східної експозицій. Найкращі для розвитку дерев спадисті схили до 15° з не змитими ґрунтами. На схилах стрімкістю більше 20° з сильно змитими ґрунтами найдоцільніше розміщувати невибагливі місцеві сорти яблуні. Круті схили (більше 8⁰-12⁰) можна використовувати під сади тільки при їх терасуванні.

Таким чином, завдання забезпечення високопродуктивної життєдіяльності плодкових дерев і в цілому насаджень, залежить від вибору

земель із сприятливими ґрунтово-кліматичними умовами. Основними шляхами подальшого розвитку плідівництва і ягідництва є повне забезпечення господарств високоякісним посадковим матеріалом плодових і ягідних культур. Важливу роль відіграє також створення математичної моделі росту саджанців у розсаднику, на основі якої можна виявити найбільш важливі фактори, що впливають на їх ріст. При цьому можна визначити долю впливу кожного з цих факторів і їх оптимальне співвідношення.